

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Berit Jernberg
Tfn: 08-508 25 039

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2004-01-28

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

DNR 106-580/2003
DNR:119-595/2003

Till
Socialtjänstnämnden

Öppen förskola samt resurcentrum för adopterade

(2 bilagor)

Svar på skrivelse

dels om att rädda Jordglobens öppna förskola
från Kristina Axén Olin (m).

dels om resurcentrum för adopterade

från Margareta Olofsson (v), Monika Lindh (s) och Christer Öhgren (mp).

Förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet åberopas som svar på båda skrivelserna.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

De två skrivelserna om att rädda Jordglobens öppna förskola samt om resurcentrum för adopterade tar upp den sårbara situation verksamheten för adopterade barn och deras föräldrar befinner sig i i Stockholms stad. Detta blev tydligt då hela verksamheten stod inför hot om nedläggning i slutet av år 2003. Anledningen var att Adoptionscentrum Söder i oktober 2003 meddelade socialtjänstförvaltningen att man inte längre kunde bedriva den verksamhet som man tagit ansvar för de senaste ca 10 åren. Man uttalade tydligt att man ansåg att det var dags för kommunen att ta sitt ansvar.

När frågan har varit aktuell tidigare har ingen stadsdelsnämnd varit redo att ta ansvar för frågan och det har inte gått att finna någon stadsövergripande lösning.

Förvaltningen berättar här i sin skrivelse att den akuta situationen för den öppna förskolan för adopterade är löst och förvaltningen föreslår ett fortsatt utvecklingsarbete av verksamheten.

Bakgrund

Föreningen Adoptionscentrum Söder har under ett 10-tal år varit engagerad i driften av en öppen förskola (Jordgloben) för adoptivbarn och deras föräldrar. Förskolan har tidigare formellt drivits av SDN i Maria-Gamla stan. Verksamheten har under senare år varit öppen minst tre dagar i veckan och ca ett 50-tal barn och deras föräldrar har deltagit varje dag.

Verksamheten har under alla år fått flytta mellan tillfälliga lokaler i olika stadsdelar. Man har t.o.m. bedrivit verksamheten utomhus under perioder då man inte har haft tillgång till någon lokal.

Efter tio års kringflackande i olika temporära lokaler fick man hösten 2002 genom aktiva insatser av socialtjänstförvaltningen, tillgång till en för verksamheten mycket bra lokal på Drakenbergsgatan 43. Den är anpassad till förskoleverksamhet med fina lektytor även utomhus.

Adoptionscentrum Söder erhåller verksamhetsbidrag genom socialtjänstnämndens organisations och föreningsutskott.

Från den 1 januari 1998 finns i 5 kap 1§ socialtjänstlagen ett förtydligande angående att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för att ge stöd till adopterade barn. Enligt socialtjänstlagen skall ”socialnämnden i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts”.

I juni 2003 överlämnades betänkande om internationella adoptioner, ”Adoption - till vilket pris”,. SOU 2003:49. Där slår man bland annat fast att ”Adoptivbarnen är så få så att samhällets ordinarie resurser har svårt att bygga upp kompetens kring dessa frågor”. Utredningen framhåller även värdet av samverkan mellan kommun och landsting (barnhälsovården).

Då samhället medverkar på ett speciellt sätt till familjebildning genom internationella adoptioner anser man i utredningen att samhället har ett speciellt ansvar för att adopterade får goda levnadsvillkor i Sverige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstförvaltningens kansliavdelning.

Skrivelse om att rädda Jordglobens öppna förskola. Från den 3/12 – 03, av Kristina Axén Olin (m) i sammanfattning

Att adoptera är ett annorlunda sätt att bli familj. Därför är det viktigt att nyblivna adoptivföräldrar får möjlighet att träffa andra i samma situation. En öppen förskola är ett bra sätt att stödja adoptivfamiljer. Verksamheten på öppna förskolan Jordgloben skiljer sig från andra öppna förskolor.

Nu hotas den öppna förskolan Jordglobens existens . Detta sedan adoptionscentrum Söder inte längre orkar axla bördan.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunstyrelsen besluta:
Att ge socialtjänstnämnden i uppdrag att skyndsamt medverka till att Jordglobens verksamhet kan fortsätta. **(Bilaga 1)**

Skrivelse till socialtjänstnämnden i december 2003 om resurscentrum för adopterade, överlämnad till socialtjänstförvaltningen för beredning, av Margareta Olofsson (v), Monika Lindh (s) och Christer Öhgren (mp) i sammanfattning

Med utgångspunkt i Adoptionscentrum Söders meddelande om att de ej ämnar fortsätta att driva verksamheten den öppna förskolan Jordgloben konstaterar man att det idag drivs även andra verksamheter i lokalerna och att denna verksamhet kan utvecklas.

Socialtjänstnämnden kan inte driva en öppen förskola. Det är inte socialtjänstnämndens uppdrag. Däremot går det väl in i socialtjänstnämndens verksamhet att bygga upp en verksamhet som riktar sig till adoptivföräldrar och blivande adoptivföräldrar. Om detta ansvar läggs på kommunen i enlighet

med förslagen i adoptionsutredningen skulle en sådan verksamhet kunna innehålla adoptionsrådgivningen, träffar i kommunens förberedande adoptionsutbildning etc. En öppen verksamhet för barnen skulle då också kunna vara en naturlig del av denna verksamhet.

Med anledning av ovanstående föreslås förvaltningen att återkomma med förslag om hur ett resurscentrum kan byggas upp. Vidare ges förvaltningen i uppdrag att lösa den akuta situationen. **(Bilaga 2)**

Ansvaret för den öppna förskolan

Socialtjänstnämnden har enligt sitt reglemente inte behörighet att själv driva en öppen förskola. Denna uppgift ankommer på stadsdelsnämnd. Maria-Gamla stans SDN drev förskolan Jordgloben fram till mitten av 2002. Sedan nämnden, med hänvisning till att verksamheten är kommunövergripande, beslutat att avveckla verksamheten övertog Adoptionscentrum Söder driftsansvaret. Förskolan finansieras inom det verksamhetsbidrag som Adoptionscentrum erhåller genom organisations- och föreningsutskottet.

Adoptionscentrum meddelade förvaltningen i slutet av 2003 att man ej hade kapacitet att fortsätta driva förskolan. Förvaltningen tog då upp en diskussion med Maria-Gamla stans SDN om att återta driftsansvaret för förskolan. Överenskommelse har nu träffats om att Maria-Gamla stans SDN tar ansvaret för drift och pedagogisk verksamhet vid den öppna förskolan, under förutsättning att nämnden får full kostnadstäckning för sitt åtagande. Adoptionscentrum Söder har beviljats verksamhetsbidrag för 2004 som täcker kostnaderna för driften av den öppna förskolan.

Verksamheten idag

Den öppna förskolan är för nuvarande stängd. Den kommer att öppna så snart Maria-Gamla stan har anställt kompetent personal. Rekrytering pågår och förhoppningsvis kan verksamheten komma igång i februari.

Under hösten 2003 har den öppna förskolan haft öppen verksamhet tre dagar i veckan. Besöksantalet har varit så högt att man har varit tvungen att åldersindela öppettiderna samt under vissa tider uppmana familjerna att inte besöka verksamheten mer än en gång per vecka.

En fjärde dag i veckan har föreningen för ensamstående adoptivföräldrar hållit verksamheten öppen för sin målgrupp. Cirka fyra kvällar i veckan har adoptionsförberedande grupper träffats.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Då samhället medverkar till familjebildning genom internationella adoptioner är det viktigt att samhället tar ett speciellt ansvar för de barn som lever som internationellt adopterade i vårt land.

Sedan den 1 januari 1998 finns ett förtydligande i socialtjänstlagen som ger socialnämnden ett uttalat ansvar för adopterade barn och de hjälpbehov som kan uppstå efter en adoption.

Forskning visar att adopterade löper ökad risk för att utveckla bl.a. psykiska och sociala problem. Det finns anledning att tro att man i stor utsträckning skulle kunna förebygga detta genom ett utvecklat föräldrastöd.

En öppen förskola är en plats där alla barn är välkomna med sina föräldrar. En öppen pedagogisk verksamhet för de föräldrar och barn som "bara" behöver komma iväg från hemmet för extra stimulans och för dem med svårare problematik. Alla är välkomna på en öppen förskola. Detta leder till många naturliga möten och ett fritt utbyte av kunskaper, erfarenheter och idéer mellan föräldrar och personal.

Erfaren personal har stora möjligheter att gå in och stötta föräldrar på ett tidigt stadium och kan också förmedla kontakt vidare, i de fall så behövs t.ex. till barnpsykolog.

Den akuta situationen för den öppna förskolan för adopterade är som beskrivits ovan, löst. Fr.o.m. februari 2004 kommer Maria-Gamla stan att ansvara för personal samt den pedagogiska verksamheten på Adoptionscentrum Söders öppna förskola. Överenskommelsen gäller för ett år i taget och är ytterst avhängig finansieringsfrågan.

I lokalen pågår idag mycket annan verksamhet. T.ex. utbildning för blivande adoptivföräldrar, mötesaktiviteter för olika adoptionsorganisationer och träffar för nyblivna föräldrar.

Under år 2004 kommer förvaltningen bl.a. att arbeta för att finna en stabil lösning för en kommunövergripande öppen förskola för adopterade och deras föräldrar i Stockholm. Förskolan är en viktig grundpelare i ett kommande resurcentrum för adopterade.

Det är av vikt att verksamheten är kommunövergripande då antalet adopterade barn per stadsdel inte är högt nog för att hålla specialinriktade verksamheter samt kompetent personal

Initiativ kommer att tas från förvaltningen för att påbörja ett utvecklingsarbete. En arbetsgrupp kommer att bildas, där personal från staden samverkar med landstingets nätverk som arbetar med adoptionsfrågor. Viktiga

samarbetspartners är även adoptionsorganisationerna. Adoptionscenter Söder har långt framskridna tankar omkring hur arbetet med adopterade och deras familjer kan utvecklas.

Förvaltningen har redan tagit kontakter med Göteborg och Uddevalla som har delat med sig av sina erfarenheter av långvarigt arbete med frågan. Adoptionsrådgivningen i Göteborg har pågått som projekt sedan 1993. Sedan 2000 har man permanentat verksamheten. Rådgivningen har anställda psykologer och är kostnadsfri. Ytterligare sådant erfarenhetsutbyte mellan städer är önskvärt.

Målsättningen skall vara att med den öppna förskolan som bas utveckla ett resurs- och kunskapscenter för adopterade och deras familjer. Detta center bör även vara en resurs för personal som arbetar i stadsdelarna och kommer i kontakt med frågor rörande adopterade.

På kunskaps och resurscentret skall man ha tillgång till gruppaktiviteter, föreläsningar, utbildningar, rådgivning och konsultation.

Det vore önskvärt att få till stånd en verksamhet där socialtjänsten, barnhälsovården och barn och ungdomspsykiatri skulle kunna verka tillsammans.

Förvaltningen undersöker möjligheterna att ansöka om flerårigt statligt stimulansbidrag för att arbeta i samverkan med landstinget. En proposition kommer att läggas i mitten av april där man bl.a. tar ställning till om denna möjlighet skall ges.

Det är förvaltningens avsikt att före sommaren 2004 återkomma till nämnden med ett förslag till uppbyggnad av ett resurscentrum samt preliminära kostnadsberäkningar. Med denna inriktning bör frågan kunna beaktas i stadens budget 2005.